

2013. évi kutatási célok

Az intézet 23 hazai és 5 nemzetközi kutatási projekt keretében és intézeti kutatási stratégiája alapján folytatja tevékenységét. A kutatásokat az OTKA az EU keretprogramok, a Gazdasági Versenyhivatal, a Magyar Nemzeti Bank, az Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft., és az NFÜ támogatja.

A **makrogazdaságtan és növekedés** témában folytatódik a *vállalatok munkapiaci viselkedésének heterogenitását* vizsgáló kutatás, mely a heterogenitásnak az innovációval, a termelékenységgel, és a piacszerkezettel való kapcsolatát veszi közelebbről szemügyre. A *tudásáramlással foglalkozó kutatásban* azt vizsgálják, hogyan áramlik a tudás a technológia élvonalában lévő országokból Magyarországra és hasonló közép- és kelet-európai országokba. Új *EU 7-es program keretében* feltérképezik a versenyképesség és annak európai szintű összevetése során használható, már meglévő adatbázisokat, valamint felméri a további adatigényeket. A *gazdasági növekedés és a strukturális átalakulás közötti kapcsolat* kutatása mind empirikus, mind elméleti megközelítésből kívánja vizsgálni a strukturális átalakulás és növekedés kapcsolatát. *Ágens alapú modellezést* kísérnek meg a munkapiacra, amelynek célja a meglévő makromodell és egy ágens alapú munkakínálati és munkakeresleti blokk összekapcsolása.

A **piac- és vállalatelméleti és empirikus** kutatásokban a verseny- és ágazati szabályozásban alkalmazott közgazdasági eszközök elemzése egyre fontosabb szerepet játszik. Ezt két 2012-ben indult OTKA kutatás keretében vizsgálják. A *jogalkalmazási közgazdaságtan* vizsgálata igyekszik kijelölni ennek az alkalmazott közgazdaságtani diszciplínának a helyét a piac- és vállalatelméletben, valamint a jogi, hatósági eljárásokban. A *közgazdasági elemzés hatásai az összefonódások engedélyezéséhez kapcsolódó versenypolitikai döntésekre* című kutatás során pedig olyan adatbázis készül, amelynek segítségével leíró jelleggel és ökonometriai eszközökkel lehet vizsgálni, hogy milyen összefüggésben áll a közgazdasági elemzés mélysége az Európai Bizottság döntéseivel. Vizsgálat tárgya az is, hogy milyen hatással lehet a közgazdasági elemzés alkalmazása a vállalatok viselkedésére. A *piaci szabályozás nem várt következményei és hatásai* című kutatás nemcsak az állam és a piaci szereplők szabályozó tevékenységével, hanem elsősorban e tevékenység nem várt hatásaival foglalkozik. Leírásuk és elemzésük javíthatja a politikai döntéshozók teljesítményét. Egyes piacok részletes elemzése kezdődik az *„egészségipar” működési zavarai és teljesítménye – nemzetközi összehasonlításban* című kutatásban. Vizsgálják az *állami szerepvállalás válságot követő változását a kockázatitőke-ágazatban*. Ennek keretében be kívánják mutatni a közvetlen és a közvetett állami befektetési programok kockázatitőke-piacra gyakorolt hatását. A kutatás ennek kapcsán azt elemzi, hogy milyen tanulságok vonhatók le a jövőbeli konstrukciók kidolgozásához a korábban alkalmazott állami részvételi módok nyomán, mely állami akciók bizonyulnak a leghatékonyabbnak a befektetők tevékenységének ösztönzésében, továbbá hogy hogyan történjen az állami programok értékelése. Az FP6 és FP7 programok keretében folyó *innovációs kutatások* területén ágazati tanulmányok készülnek a jármű- és gyógyszeriparról, a szoftver-fejlesztésről és szerszámgépgyártásról, valamint az EU tagországok TTI politikájáról. Készítik a 2013 májusában bemutatásra kerülő *Verseny és szabályozás 2012* című kiadvány, amelynek fő témája a szabályozás intézményrendszerének átalakulása lesz.

A **globalizáció, EU integráció és felzárkózás** kutatócsoport fő feladata a *'Növekedés, innováció és versenyképesség: a kohézió elősegítése Kelet- és Közép-Európában'* c EU 7-es kutatás keretében az alábbi részfeladatok elvégzése: az új EU tagországok TTI-politikájának

összehasonlító elemzése, az iparági szerkezetváltozás és a foglalkoztatás vizsgálata; áttekinteni az EU koordinált szakpolitikáit és a kohézió alakulását; feltérképezni a relatív exportárakat, fajlagos bérköltségeket és exportteljesítményt az új EU-tagországokban; összehasonlító elemzést adni a vállalatirányítási rendszerek helyzetéről az új EU-tagországokban; a Magyarországon működő külföldi leányvállalatok kutatás-fejlesztési tevékenységének elemzése: a Magyarországra hozott K+F-projektek általános jellemzői, a telephelyválasztást befolyásoló lokációs előnyök és a fogadó gazdaságra gyakorolt hatások vizsgálata; az ágazaton belüli kereskedelem fejlődésének kutatása a közép-kelet-európai országokban. Ezen kívül sor kerül a *japán vállalatirányítás* leíró elemzésére, a *japán gazdaság* hosszú távú stagnálása okainak vizsgálatára, valamint a *cseh és szlovák makrofejlődés* összehasonlítására.

A **munkagazdaságtani** kutatásokon belül új kutatások indulnak a *nemek közötti eltérések vizsgálatára a verseny iránti attitűdben*, vizsgálják a magyarországi *háztartások 1990 utáni élelmiszer-keresletét*, a venni vagy megtermelni dilemmát. Kutatás indul a *fogyatékos emberek háztartásában élők munkakinálatának* témájában, megvizsgálják a formális gyermekellátás elérhetőségének hatásait a *női munkakinálatra*. Elemzik az alapkészségek és a foglalkoztatás közötti kapcsolatot, foglalkoznak az állami támogatások eloszlásának politikai gazdaságtanával. A lezáruló közszféra munkapiacával foglalkozó OTKA nagyprojekt eredményeinek nemzetközi terjesztése szintén az éves munkaterv része. Munkaerő-piaci előrejelzések készítése, szerkezetváltási folyamatok előrejelzése TÁMOP - 2.3.2-09/1 kiemelt projekt lezárást követően a kutatás folytatódik az előrejelző rendszer működtetésével és fenntartásával összefüggő feladatokkal.

Az **oktatásgazdaságtani** kutatások terén folytatódik a *tanári munkapiac* sajátosságainak és a tanárkiválasztás szelekciós mechanizmusainak illetve a tanári kereseteknek a vizsgálata. KSH kutatószobai adathozzáféréssel a 1971-2011 közötti, teljes körű születési adatok alapján lehetővé válik annak vizsgálata, hogy a gazdasági helyzet, a környezeti ártalmak és az egészségügyi ellátórendszer milyen hatással vannak a *születéskori egészségi állapotra*. Az *iskolai szegregációs* kutatások területén azt mérik meg, hogy milyen hatással van az iskolai szegregáció, illetve integráció az interszociális és interetnikai kapcsolatokra, illetve az iskolai teljesítményekre. Tovább vizsgálják a magyar *iskolai elszámoltathatósági rendszerét*. Kutatásokat folytatnak *felsőoktatás-finanszírozási modellek* és -eszközök feltérképezésére.

A **közösségi gazdaságtan és közpolitikák** kutatócsoport a *kormányzati kudarcok* sajátos területén: a rejtett gazdaság, illetve a korrupció jelenségeinek kutatása keretében a lezáruló TÁMOP projekt rejtett munkavégzéssel kapcsolatos eredményeit magyarul megjelenő kötetben foglalják össze és hazai szakfolyóiratokban publikálják. A korrupciós jelenségek, a járadékvadászat összefüggéseinek vizsgálata a felépítendő közbeszerzési adatbázis matematikai-statisztikai elemzése alapján folytatódik. A *népesség egészségi állapotának magyarázó tényezőit* vizsgáló, szélesebb témakört átfogó kutatások 2013-ban több projekt keretében folytatódnak. A *kormányzati szintek közötti munkamegosztás, a támogatások politikai gazdaságtana*, valamint a *politikai költségvetési ciklusok* elméletéhez kapcsolódó kérdések vizsgálatában sor kerülhet az EU támogatások hatékony felhasználásának kérdéseinek az aid effectiveness irodalom eredményeivel kibővített támogatás- és fejlesztéspolitikai fogalmi keretben történő vizsgálatára. Tovább folyik az a vizsgálat is, amelyben a hazai munkaügyi viszonyokat nagyban meghatározó multinacionális vállalatok szerepét, a vállalati és közpolitikai válság-reakciókat elemzik.

MTA KRTK Közgazdaság-tudományi Intézet

Székhely: 7621 Pécs, Papnövelde u. 22., Levelezési cím: 1112 Budapest, Budaörsi út 45.,

Telefon: (+36-1) 309-2652, Fax: (+36-1) 309-2650, E-mail: titkarsag@econ.core.hu,

www.mtaki.hu

Az agrárgazdaságtan és vidékfejlesztési területén az EU élelmiszergazdaságának versenyképességét meghatározó tényezők vizsgálatával, a magyar agrár-élelmiszer piacokon végbemenő ártranszmisszió elemzésével, a magyar mezőgazdaság technikai hatékonyságának vizsgálatával, az erdőborítás elterjedési okok feltárásával folytatódnak a kutatások, elemzik továbbá az élelmiszergazdaság vertikális koordinációját, a szövetkezés-együttműködés gazdasági és társadalmi feltételeit és akadályait az élelmiszer-gazdaságban, valamint az Új Vidékfejlesztési Paradigma működését a gyakorlatban.

A **játékelméleti** kutatások keretében olyan *kooperatív játékokat* vizsgálnak, ahol a játékosok közötti együttműködés hat az együttműködésben részt nem vevő cselekvőkre is. A *hálózati problémákat* több, különböző megoldással is kiértékelik. Vizsgálják, hogy standard fa alakban felírható játékokat irányított aciklikus gráfon értelmezett játékokká kiterjesztve mennyiben változik meg a nukleólusz. Az analitikus és szimulációs megközelítés mellett a vizsgált modelleket új, kísérleti megközelítésben is fogják elemezni. Kialakítják a kísérleti környezetet és elvégeznék néhány jól ismert kísérletet a laboratóriumi környezet tesztelése végett. A *párosítási játékokat a hozzárendelési játékokat* általánosítják egyoldali piacokra. Tovább vizsgálják a magyarországi *felsőoktatási felvételiben használt algoritmusok* tulajdonságait különös tekintettel a várható változásokra.